

Viskaberg i Stadsparken

1696 börjar färgeriernas historia i Borås. Det året kom 18-åriga Abraham Langlet till stan. Han var utrustad med ett rejält självförtroende och hade sin framtidsplan klar. Han skulle starta eget. Abraham kom från Stockholm, där han lärt sig färgaryrket. I Borås såg Abraham stora möjligheter att förverkliga sina visioner. Starten skedde i blygsam skala i korsningen Österlånggatan-Lilla Brogatan. Efterhand som unge Abraham kom in i jobbet växte hans lilla rörelse. Langlet förblev ensam färgare i stan i nära ett kvarts sekel tills en annan stockholmare, 30-åriga Johan Marnier, öppnade eget något kvarter längre bort på Österlånggatan. Fram till 1850 fanns i Borås i stort sett ingen annan industri än färgerier och garverier. Färgerierna, som arbetade med vävnader från bygdens förläggare, och garverierna, som beredde skinn av djurhudar. Färgarna förlade sina små företag nära Viskans vatten. Vatten behövdes i rikliga mängder för det dagliga jobbet och Viskans vatten var utmärkt att använda för färgerifabrikörerna, det hade självaste Carl von Linne vitsordat vid ett besök i Borås långt tidigare.

Den första färgerirörelse som flyttade in på Viskaberg var den Anders Kindlund, Johan Peter Pomp och Johannes Hållander startat 1823. Företaget hade under många år legat vid Södertull intill Flamenska gården men flyttade 1857 till den plats där Stadsparksbadet nu ligger. Johan Pomp ville ha flärd och glamour omkring sig. Han lät bygga ett lusthus på stadsparksterrassens plats. Huset inreddes med stilfulla tapeter. Platsen blev ett fint utflyktsmål för familjen och vänkretsen. Kullen döptes snart till Pompes kulle. Efter Pompes frånfälle såldes lusthuset till Gustaf Edvard Lidberg. Ägare efter honom blev Carl Björk. Då omdöptes kullen till Björks kulle. Björk var stor markägare. Borås stad fick sedan köpa hela hans markområde för ett rimligt pris för att fullfölja anläggandet av Stadsparken. 1896 kom David Svenson in i bilden. Han köpte jordområdet väster om Viskan med färgeribyggnader, bostadshus, trädgård och park för 95 000 kronor. Med sina bröder Salomon och Victor bildade nu David Svenson Viskabergs Fabrikers AB.

Fabriksrörelsens huvudgrenar var väveri och färgeri. Mot slutet av 1920-talet råkade företaget i ekonomiska svårigheter och blev 1930 en länk i Eiser-kedjan. Abraham Langlets företag förblev i släktens ägo i fyra generationer. Kring 1870 ägde Carl Magnus Lundberg det langletska företaget. Han lät nu flytta verksamheten till den så kallade Lundbergska kilen inne på Viskaberg, väster om Viskan. Företaget fanns kvar till 1923. Det gamla rödfärgade färgeriet stod sedan kvar intill den gamla teatern och användes för murarutbildning fram till omkring 1925, då det revs. 1933 startade Beve verksamhet i Avdelning KM:s gamla lokaler i Stadsparken. K stod för N. Felländers Tricotfabrik, Karlstad, och M för Janne Sundströms Trikåfabrik, Mjölby. De två företagen hade 1913 flyttat till Borås där de under en lång följd av år ingick i Eiserkoncernen. 1979 flyttade Beve Service från Stadsparken. 1935 hyrde Borens armaturfabrik in sig i KM:s lokaler. Fabriken sysselsatte som mest ett 30-tal anställda under perioden i Stadsparken. Efter 25 år i parkmiljö blev Borens uppsagda från sina lokaler av Borås stad, som under tiden förvärvat Eiser-husen. Fastigheten skulle rivas så flyttningen fick ske snabbt. Cellbes Postorder AB hade verksamhet i Stadsparken under en period på 60- och 70-talet. Till en början i Avdelning KM:s gamla lokaler, för att sedan flytta till Viskabergs, där badet senare byggdes.